

KYSTVERKET

Hovedkontoret

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Deres ref:	Vår ref:	Arkiv nr:	Saksbehandler:	Dato:
	2014/3740-4	008	Bjørn Erik Krosness og Kjetil Borhaug	29.09.2014

Lov om ikraftsetting av ny straffelov - Vedrørende forslag til endringer i sikkerhetsloven

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høring av lov om ikraftsetting av ny straffelov, Forsvarsdepartementets brev med forslag til endringer i sikkerhetsloven avgitt i den forbindelse samt tidligere kontakt mellom Samferdselsdepartementet og Kystverket i saken.

Kystverket mener at Forsvarsdepartementets forslag til endringer i sikkerhetsloven hva gjelder dybdata ikke bør forfølges videre. Subsidiært mener vi at data for dybder grunnere enn 40 meter ikke må være omfattet av et eventuelt skjermingsregime. Vi vil i det følgende begrunne vårt syn.

Beskrivelsene i brevet

I forbindelse med ikraftsettingen av ny straffelov er det foreslått oppheving av en rekke lover, herunder lov om forsvarshemmeligheter. I brev til Justis- og beredskapsdepartementet datert 23. april 2014 vedrørende innspill til opphevelse av lov om forsvarshemmeligheter fremlegger Forsvarsdepartementet forslag om videreføring av to av bestemmelsene i loven (§ 3 nr. 1 og 3) ved at disse inntas i sikkerhetsloven. Videre påpeker Forsvarsdepartementet at det er behov for å utvide virkeområdet til sikkerhetsloven for å gi de nye bestemmelsene den tilsktede effekten.

Kystverket vil bemerke at beskrivelsen av gjeldende rett ved opptak av dybdata i kapittel 3.1 i brevet er noe mangelfull. Det er i dag private aktører som i en årrekke har drevet med kartlegging og oppmåling i strid med lov om forsvarshemmeligheter § 3 nr.3 og der Forsvaret har vært kjent med virksomheten. I tillegg er Kystverket kjent med at private aktører har fått samtykke til å hente ut dybdata med høyere oppløsning fra store områder uten begrensninger på videredistribusjon. Vi kan heller ikke se at lovforbudet mot kartlegging og distribusjon av dybdata har blitt behandlet av domstolene, og antar da at brudd på bestemmelsen ikke har vært påtalt. Bestemmelsen fremstår dermed som sovende, noe som ikke fremgår av beskrivelsen i brevet.

Beskrivelsen synes også å være noe mangelfull i beskrivelsen av hva som er gradert i dag. Det er vår forståelse at Forsvarets sikkerhetsbestemmelser med hensyn til kart finnes i

Hovedkontoret - Sjøsikkerhetsavdelingen

Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett:	www.kystverket.no
		Telefaks:	+47 70 23 10 08	E-post:	post@kystverket.no
		Bankgiro:	7694 05 06766	Org.nr.:	NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Forsvarets navigasjonsplan Del I (FO/I 26 okt 99). Her heter det at skillet mellom gradert og ugradert sjøkartmateriale vedrørende oppløsning/nøyaktighet og datatype ligger i området:

"50 m punktavstand for punktdata, og

Dybdekurver for 2(3), 5, 10, 20, 30, 40, 50 og 100 m. Utover 100 m dyp, 50 m ekvidistanse. Dybdekurvene kan genereres fra grunnlagsdata (rådata) uavhengig av punktetthet i disse."

Beskrivelsen innebærer at det er en noe videre adgang til innsamling, bruk og publisering av dybdeedata enn beskrivelsen i brevet gir uttrykk for ved at også dybdekurvene i de oppgitte intervallene fritt kan gjengis. I navigasjonsplanen er 15-meterskurven ikke medtatt i opplistingen selv om denne fremgår av noen sjøkart i dag.

Hensynet til trygg ferdsel i norske farvann

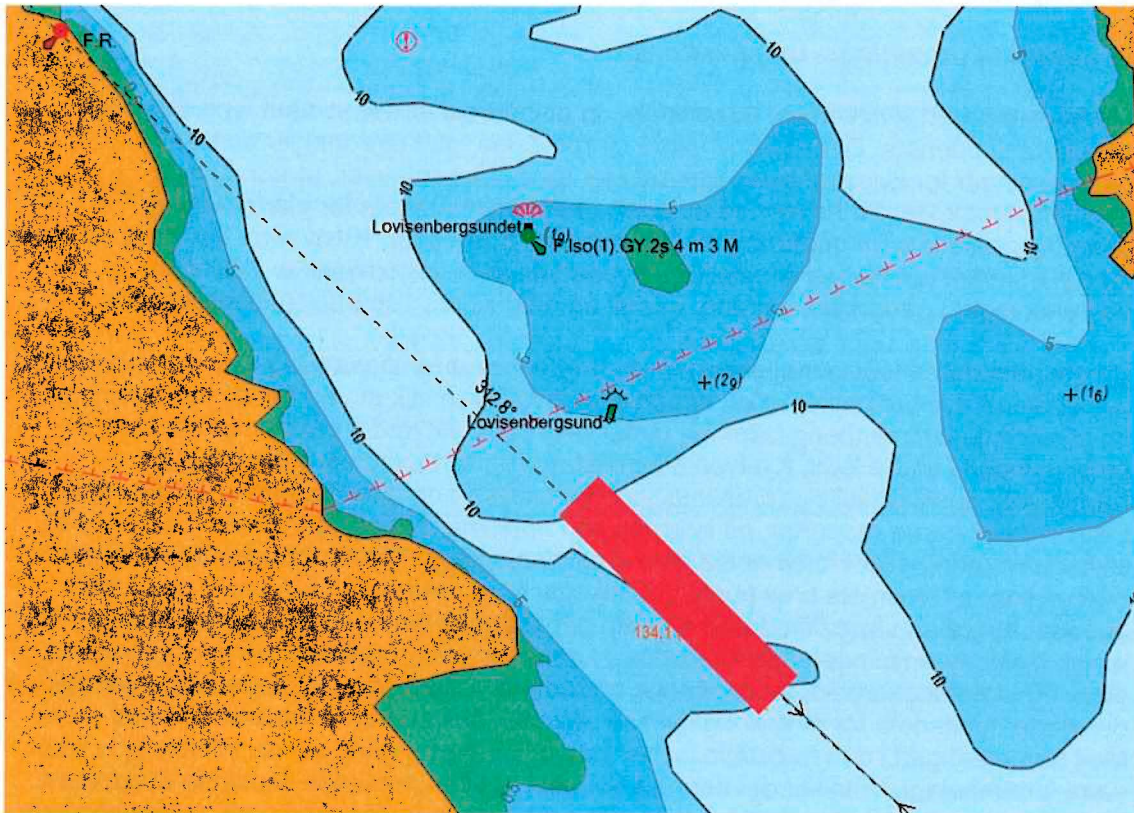
Informasjon i dagens sjøkart (maritime navigasjonskart) avbildes blant annet med dybdekurver, i motsetning til eldre kart med kun loddskudd. For å ferdes sikkert må skip forholde seg til dybdekurvene, og ikke gå der hvor en slik kurve viser at det kan være grunnere enn egen dypgang. Det følger av dette at dybdekurvene, eller heller mangel på slike, kan ha mye å si for bruken av farvannet. Dersom sjøkartet gir lite dybdeinformasjon kan fartøy, alt etter hvilken dypgang det har, bli tvunget til å gå på "feil side" i farleden. God informasjon om dybde gir fartøy bedre mulighet til å bruke farvannet i forhold til sin egen dypgang.

De tradisjonelle papirkartene er i ferd med å bli erstattet med elektroniske sjøkartsystem, Electronic Chart Display and Information Systems (ECDIS), som viser sjøkartet på en av navigasjonsskjermene ombord, eventuelt integrert med radar og Automatic Identification System (AIS). For mange skip skjer det som følge av en innfasingsplan frem mot 2018, vedtatt av International Maritime Organization (IMO), men også fordi det er den foretrukne løsningen i dag. En av egenskapene i systemet, og som er særlig viktig for sikker navigasjon, er muligheten for å sette en "own ship safety contour" (jmfør IHO publikasjon S-52 Specifications for chart content and display aspects of ECDIS). I spesifikasjonen heter det blant annet; 'The own-ship safety contour, selected by the mariner from among the contours in the SENC' (dvs. systemkartet) ... og 'If the safety contour selected by the mariner is not available in the SENC, the ECDIS should default to next deeper contour and inform the mariner'. For å kunne utnytte de mulighetene som ECDIS gir for å bedre sjøsikkerheten bør en ha mulighet til å generere dybdekurver ombord med 1 meter intervall ned til et vandyp på inntil minst 30 meter.

I arbeidet med å sikre trygg ferdsel i norske farvann er Kystverket avhengig av at navigatørene på det enkelte fartøy har godt kartmateriale for å kunne planlegge og gjennomføre sine seilaser. Kartgrunnlaget langs norskekysten er mange steder godt, men vi erfarer at det skjer ulykker der fartøy grunnstøter fordi de seiler innenfor dybdekoter der det er usikkert om de har tilstrekkelig klaring under kjølen. Dette skjer typisk i trangere farvann og i grensen mellom 5-10 -meterskotene og 10-15 (alternativt 20) -meterskotene. For å være helt sikker på å unngå grunnstøting må et fartøy med 5,5 meter dypgang seile utenfor 10-meterskoten, ettersom det mellom 5- og 10-meterskoten kan være grunner ned til 5,1 meter.

I eksempelet under representerer den røde boksen et fartøy på 70 meter og med dypgang 5,5 meter. Det mørkeblå feltet i midten markerer 5-meterskoten (dybder fra 0-5 meter). Det lyseblå feltet markerer 10-meterskoten (dybder fra 5-10 meter). Som eksempelet illustrerer,

er det ikke mulig for et slikt fartøy å seile denne leden dersom navigatøren skal basere seg på den informasjon som fremgår av dagens autoriserte sjøkart. Seilasen vil da måtte basere seg på lokalkunnskap (los eller at navigatøren selv er kjent). Tilsvarende situasjoner har vi mange steder langs kysten, både på grunn av trange farvann (som i eksempelet), og på grunn av stor trafikk eller foretrukket kurs med hensyn til videre seilas. Dersom sjøkartene kunne inneholdt mer informasjon vil det i slike tilfeller være svært nyttig for navigatørene, for eksempel ved at det var inntegnet flere dybdekoter i papirkartene eller at det var mulighet til å legge inn mer nyanserte koter i elektroniske sjøkart (ENC).

Innseilingen til Hellefjorden nord for Kragerø, påtegnet figur tilsvarende 70 meter

3D dybde data

Bruk av digitale data som beskriver selve bunnoverflaten, ofte betegnet som 3D dybde data, kan blant annet nyttes for planlegging / simulering av eller utførelse av operasjoner i sjø. Herunder kan nevnes oppgaver som legging av sjøkabler og ankring. For å lage en brukbar 3D modell er det nødvendig med gode inngangsdata. Dette kan være data i form av et regulært rutenett, irregulære punktnett (punktsky), profiler, linjer (dybdekurver) mv. Dybdekurvene som finnes i de offisielle sjøkartene gir normalt ikke nok informasjon til å lage en tilfredsstillende 3D modell.

Beredskap mot akutt forurensning

I situasjoner med store akutte oljeutslipp er det i noen tilfeller aktuelt å benytte dispergering. Ved vurderingen av om dispergeringsmidler skal benyttes, må man foreta en vurdering av om midlene vil ha vesentlige miljøskadelige virkninger på grunn av sårbar bunnfauna i tillegg til informasjon om dybder og vannutskiftning. Da er det viktig å ha god

kunnskap om bunnforholdene på det aktuelle stedet. Dette kan skje langs hele norskekysten, og tilgang til bedre informasjon om topografi og naturtyper på bunnen vil være nyttig som beslutningsstøtte ved slike scenarier, særlig i grunne områder. Detaljerte dybdeedata gjør det også mulig å utarbeide modeller for spredning av eventuell forurensning slik at man bedre kan forutse hvilke konsekvenser forskjellige typer forurensning vil ha på enkelte stedene. Dette gjør det enklere å sette inn riktige tiltak.

Kystverket vil også ha stor nytte av mer detaljerte dybdeedata knyttet til vurdering av tiltak for å redusere risiko for akutt forurensning fra skipsvrak.

Hensynet til utrednings- og planarbeid

I forbindelse med Kystverkets utrednings- og planarbeid er det sentralt å ha tilgang til detaljerte dybdeedata. Dette gjelder både i forbindelse med utredninger av lokale begrensninger for skipstrafikken, utredninger av ankringsplasser, utredninger til utdypingsprosjekter for havner og farleder, grunnlagsmateriale for planarbeid og grunnlagsmateriale for oppføring av navigasjonsinnretninger. Kystverket har i dag en avtale med Kartverket om tilgang til detaljerte dybdeedata som er godkjent av FOH med begrensninger i geografisk område, formål og med videredistribusjonsbegrensning.

Dersom den foreslåtte lovreguleringen av straffeansvar for innsamling eller sammenstilling av detaljerte dybdeedata blir valgt, oppfatter vi lovteksten slik at vårt behov for data i plan- og utredningssammenheng faller inn under begrepet "aktverdig grunn" i første ledd, jf. presiseringen i andre ledd. Kystverkets innsamling (i all hovedsak innhenting fra Kartverket), sammenstilling (presentasjon i kartskisser) og offentliggjøring (publisering i interne og eksterne rapporter, på internett og i maritime magasiner) gjøres for å bidra til sikker navigering eller i forbindelse med arealplanlegging. Slik vi oppfatter beskrivelsen i Forsvarsdepartementets brev punkt 3.2 bokstav b, vil vilkåret et "avgrenset geografisk område" åpenbart være tilfredsstillt dersom det er snakk om noen få kvadratkilometer. Så lenge arealbegrensningen defineres slik, vil den ikke være problematisk for Kystverkets plan- og utredningsarbeid, da de største områdene vi har behov for sammenhengende detaljerte dybdeedata for er ankringsplasser som typisk er noen få kvadratkilometer store. Med formuleringen i den foreslåtte lovteksten, vil offentliggjøring av slik informasjon ikke være straffebelagt. Vi tolker det dermed slik at vi fritt kan publisere detaljerte dybdeedata, herunder terrengmodeller, for våre konkrete prosjekter som for eksempel ankringsplasser langs kysten.

BarentsWatch

Som vertsetat for BarentsWatch-samarbeidet er Kystverket også bekymret for at en faktisk innstramning i forhold til gjeldende praksis vil begrense muligheten til å samle, koble og dele maritime data. Dette gjelder både løsninger brukerne av tjenestene i BarentsWatch har i dag og for fremtidig nyvinning. For å lykkes med å løse brukerbehovene i samarbeid med de deltakende etatene vil tilgang på dybdeedata være sentralt. Dette gjelder både for direkte visning i BarentsWatch sine webgrensesnitt og for at statlige og private utviklingspartnere skal kunne utvikle nye data med kombinasjonen av detaljerte dybdeedata og andre datagrunnlag.

Et eksempel er en tjeneste med bølgevarsler som er utviklet for Kystverkets brukere og presentert i BarentsWatch. I tjenesten er detaljerte dybdeedata en viktig datakilde som settes sammen med værdata for å gi sikrere prognoser. Tjenesten er i dag utarbeidet med konkret samtykke fra FOH for hvert enkelt område den omfatter. Vi tolker forslaget til ny

lovbestemmelse slik at innhenting av dybde data til en slik tjeneste ikke vil falle inn under vilkåret "aktverdig grunn" ettersom det er helt nødvendig med dybde data for områder som er vesentlig større enn noen kvadratkilometer for at modellene skal bli anvendelige. For videre utvikling av tjenesten vil BarentsWatch dermed etter den foreslåtte bestemmelsen være avhengig av å få samtykke. Med en lettere tilgang på dybde data vil utviklingsmiljøene lettere kunne utvikle slike og lignende løsninger.

Hensyn til sikkerheten (sikring)

Kystverket vil også gi uttrykk for at vi har stor forståelse for at skjermingsverdige objekter, militære anlegg eller områder må beskyttes, men at angjeldende tiltak både må være effektive og proporsjonale. Vi ser også at trusselbildet ikke nødvendigvis er konstant, men at det må være gjenstand for jevnlig revisjon.

Skjermingsverdige objekter kan like gjerne være i sjøen som på land. At det må være adgang til å begrense sjømåling i slike områder fremstår som åpenbart, og at dette skal kunne rammes av en straffebestemmelse synes rimelig. Kystverket stiller imidlertid spørsmål ved om dette kan ivaretas gjennom eksisterende regime for fastsetting av skjermingsverdige objekter og den foreslåtte bestemmelsen om straff for kartlegging omtalt i Forsvarsdepartementets brev kapittel 2.

Et generelt forbud mot opptak av detaljerte dybde data vil imidlertid i liten eller ingen grad bidra til å bedre sikkerheten, samtidig som det vil være til stor ulempe for det sivile samfunnet. Private aktører har samlet inn og fritt distribuert detaljerte dybde data i en årrekke, og denne informasjonen er dermed allerede tilgjengelig for mange som måtte ønske det. Det sikkerhetsmessige potensialet ved å begrense ytterligere kartlegging og ikke minst distribusjon av eksisterende dybde data må dermed anses begrenset. Dessuten mener vi at moderne sjøkart, selv med de begrensningene som gjelder, kan representere dybde data med vesentlig bedre punktavstand enn 50 meter. Når et moderne sjøkart er utgitt ser vi ikke hvordan noen skal kunne nektes tilgang til den informasjonen de gir. Følgelig vil også den som har uhederlige hensikter ha gode sjøkart (begrenset til de ovenfor angitte dybdekurver), noe en vil være nødt til å ta hensyn til i beredskapsplanleggingen.

Konklusjon

Med bakgrunn i argumentasjonen over mener Kystverket at det foreslåtte straffebudet mot opptak, bruk og offentliggjøring av detaljert informasjon om dybder ikke bør innføres, og at informasjonen i utgangspunktet bør kunne benyttes fritt. I de områder der Forsvaret har behov for å skjerme konkrete objekter har vi forståelse for behovet for å avgrense adgangen til kartlegging av havbunnen. Dette antar vi imidlertid vil gjelde ganske begrensede arealer langs kysten. I overgangen til frigivelse av detaljerte dybde data har Kystverket forståelse for at Forsvaret trenger noe tid for å identifisere hvilke områder som fortsatt bør skjermes.

Dersom man skulle komme til at detaljert dybdeinformasjon må graderes, vil Kystverket fremholde at slik informasjon i alle tilfeller må være fritt tilgjengelig for dybder mindre enn 40 meter. I farvann med dybder mindre enn 40 meter er detaljert informasjon om dybdeforhold svært sentralt for sikker navigasjon, og dagens regime legger vesentlige begrensninger på skipsfartens muligheter til å planlegge og gjennomføre sikker seilas. Dette medfører at kravene til dokumentasjon og argumentasjon for begrensning på bruk av

slike data må være særdeles høye. Med bakgrunn i argumentasjonen ovenfor, mener vi at innsamling, bruk og publisering av detaljerte dybdedata for disse dybdene må være tillatt. For dybder ut over 40 meter forutsetter Kystverket at vi fritt kan innhente, bruke og offentliggjøre detaljerte dybdedata i avgrensede områder i tråd med resonnementet ovenfor.

Kystverket utdyper gjerne våre standpunkter ved behov.

Med vennlig hilsen

Kirsti Slotsvik
kystdirektør

Arve Dimmen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent